

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2007: ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

Τα θετικά μηνύματα της έκθεσης για τα ναρκωτικά στην ΕΕ επισκιάζονται από τα υψηλά επίπεδα των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά και την αυξανόμενη χρήση κοκαΐνης

(22.11.2007, ΛΙΣΑΒΟΝΑ **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΕΩΣ ΤΙΣ 10 π.μ. ΩΡΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**)

Μετά από μία και πλέον δεκαετία κατά την οποία σημειώθηκε αύξηση της χρήσης των ναρκωτικών, η Ευρώπη ενδέχεται να εισέρχεται τώρα σε φάση μεγαλύτερης σταθερότητας, αναφέρει το **ΕΚΠΝΤ**, ο **οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά**. Όχι μόνο υπάρχουν ενδείξεις ότι η χρήση ηρωίνης και η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών είναι, γενικά, λιγότερο συχνές σε σχέση με το παρελθόν, αλλά και τα νέα δεδομένα δείχνουν ότι τα επίπεδα της χρήσης κάνναβης ενδεχομένως σταθεροποιούνται μετά από μια παρατεταμένη περίοδο αύξησης. Ωστόσο, αυτά τα θετικά μηνύματα επισκιάζονται από τα υψηλά επίπεδα των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά και την αυξανόμενη χρήση της κοκαΐνης. Αυτές οι παρατηρήσεις προκύπτουν από την παρουσίαση της **Ετήσιας έκθεσης 2007 για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη** που πραγματοποίησε σήμερα ο Οργανισμός στις Βρυξέλλες.

- **Κάνναβη:** Σταθεροποίηση της χρήσης της και ενδείξεις ότι είναι πλέον λιγότερο διαδεδομένη στους νέους. Ωστόσο, η εντατική χρήση της προκαλεί ανησυχία για την υγεία των χρηστών — περίπου 3 εκατομμύρια άτομα ενδέχεται να την χρησιμοποιούν σε καθημερινή ή σχεδόν καθημερινή βάση.
- **Κοκαΐνη:** Εκτιμήσεις για νέα αύξηση της χρήσης. Περίπου 4,5 εκατομμύρια Ευρωπαίοι αναφέρουν ότι χρησιμοποίησαν τη συγκεκριμένη ναρκωτική ουσία τον τελευταίο χρόνο. Ρεκόρ κατασχέσεων στην Ευρώπη: 107 τόνοι το 2005, ποσότητα κατά 45% μεγαλύτερη από αυτήν που κατασχέθηκε το 2004.
- **HIV:** Θετική συνολική εικόνα, αλλά τα 3.500 νέα κρούσματα στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών το 2005 υπογραμμίζουν την ανάγκη για συνέχιση της προσπάθειας. Έως και 200.000 χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών ζουν με τον ιό HIV. Έως 1 εκατομμύριο ζουν με τον ιό της ηπατίτιδας C (HCV), την «κρυφή επιδημία της Ευρώπης».
- **Θάνατοι:** Η Ευρώπη κινδυνεύει να αποτύχει στους στόχους που έχει θέσει όσον αφορά τη μείωση των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά. 7.000 έως 8.000 θάνατοι λόγω υπερβολικής δόσης ετησίως, ενώ δεν διαφαίνεται καμία μείωση της χρήσης με βάση τα πρόσφατα δεδομένα.

Κάνναβη: σταθεροποίηση της χρήσης της και ενδείξεις για μείωση της δημοτικότητάς της στους νέους

Σχεδόν το ένα τέταρτο των ενηλίκων στην ΕΕ — περίπου 70 εκατομμύρια άτομα ηλικίας 15–64 ετών — έχουν δοκιμάσει κάνναβη κάποια στιγμή στη ζωή τους και γύρω στο 7% — 23 εκατομμύρια — έχει κάνει χρήση το τελευταίο έτος. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η κάνναβη παραμένει η παράνομη ουσία που καταναλώνεται συχνότερα στην Ευρώπη και η χρήση της βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα της ιστορίας της, τα δεδομένα σχετικά με τις νέες τάσεις μας επιτρέπουν να είμαστε «συγκρατημένα αισιόδοξοι», αναφέρει η έκθεση.

Αφού κλιμακώθηκε, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, και σημείωσε πιο συγκρατημένη αύξηση μετά το 2000, η χρήση της κάνναβης, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, δείχνει να σταθεροποιείται ή να μειώνεται, ιδίως στις χώρες με υψηλά ποσοστά επικράτησης. Συνάμα, σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχουν ενδείξεις ότι

στις νεότερες ηλικιακές ομάδες η συγκεκριμένη ναρκωτική ουσία είναι, ενδεχομένως, λιγότερο διαδεδομένη σε σχέση με το παρελθόν.

Σύμφωνα με τη σημερινή έκθεση, 13% των νέων Ευρωπαίων (15–34 ετών) κατά μέσο όρο έκαναν χρήση κάνναβης το τελευταίο έτος. Τα υψηλότερα ποσοστά αναφέρονται στην **Ισπανία** (20%), την **Τσεχική Δημοκρατία** (19,3%), τη **Γαλλία** (16,7%), την **Ιταλία** (16,5%) και το **Ηνωμένο Βασίλειο** (16,3%) (Πίνακας GPS-11, Διάγραμμα GPS-4, στοιχεία βάσει εθνικών ερευνών). Μεταξύ των χωρών που κατέχουν τις πρώτες θέσεις της κατάταξης, τα πρόσφατα στοιχεία σχετικά με τις κυρίαρχες τάσεις δείχνουν ότι τα ποσοστά σταθεροποιήθηκαν ή αρχίζουν να μειώνονται στην **Ισπανία**, ενώ σημείωσαν πτώση περίπου κατά 3–4 ποσοστιαίες μονάδες στην **Τσεχική Δημοκρατία**, τη **Γαλλία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**. Επίσης, τα πλέον πρόσφατα στοιχεία από τις χώρες που βρίσκονται στις μεσαίες θέσεις της κατάταξης δείχνουν σταθεροποίηση στη **Δανία** και τις **Κάτω Χώρες** και μείωση στη **Γερμανία**.

Στους πιο νέους χρήστες κάνναβης (16–24 ετών) στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, η χρήση κατά το τελευταίο έτος μειώθηκε από 28,2% το 1998 σε 21,4% το 2006, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ουσία έγινε λιγότερο διαδεδομένη σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα (Διάγραμμα GPS-10). Επιπλέον, σύμφωνα με έρευνα στο μαθητικό πληθυσμό της Ισπανίας, η χρήση κάνναβης κατά το τελευταίο έτος μειώθηκε από 36,6% το 2004 σε 29,8% το 2006 σε άτομα ηλικίας 14–18 ετών.

Ενώ όμως φαίνεται ότι τα επίπεδα χρήσης κάνναβης εξακολουθούν να αυξάνονται στους νέους ενήλικες στην **Ουγγαρία**, τη **Σλοβακία** και τη **Νορβηγία**, οι αυξήσεις αυτές είναι μικρές στην πλειονότητά τους και, γενικά, λιγότερο έντονες στις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις. Εξαιρεση αποτελεί η **Ιταλία**, όπου το ποσοστό της χρήσης κάνναβης κατά το τελευταίο έτος σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα αυξήθηκε από 12,8% το 2003 σε 16,5% το 2005 (Διάγραμμα GPS-4).

Η προσοχή στρέφεται στην εντατική χρήση κάνναβης

Το ποσοστό των χρηστών κάνναβης που αναφέρουν τακτική ή εντατική χρήση της συγκεκριμένης ουσίας είναι συγκριτικά μικρό, εξακολουθεί όμως να αντιπροσωπεύει «σημαντικό αριθμό ατόμων», αναφέρει η έκθεση. Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι περίπου το ένα πέμπτο (18%) των 70 εκατομμυρίων ενηλίκων (15–64 ετών) που έχουν δοκιμάσει κάνναβη έστω και μία φορά στη ζωή τους, ανέφεραν ότι έκαναν χρήση τον τελευταίο μήνα — δηλαδή περισσότεροι από 13 εκατομμύρια Ευρωπαίοι. Επίσης, ποσοστό το οποίο εκτιμάται ότι ανέρχεται στο 1% των ενηλίκων Ευρωπαίων — περίπου 3 εκατομμύρια άτομα — ενδέχεται να κάνουν χρήση της συγκεκριμένης ουσίας σε καθημερινή ή σχεδόν καθημερινή βάση. Τα ποσοστά επικράτησης είναι γενικά υψηλότερα στις ομάδες ατόμων νεότερης ηλικίας, κυρίως δε στους νέους άνδρες (Διάγραμμα GPS-7).

Ο Πρόεδρος του ΕΚΠΝΤ, Marcel Reimen σχολιάζει: «Ενώ χαιρόμαστε για το γεγονός ότι η χρήση κάνναβης σταμάτησε να κλιμακώνεται, πρέπει τώρα να στρέψουμε την προσοχή μας στη βελτίωση της παρακολούθησης πιο εντατικών προτύπων κατανάλωσης σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο Οργανισμός ήδη αναπτύσσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, νέες μεθόδους αναφοράς σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα και βελτίωσης των εκτιμήσεών του. Για να σχεδιαστούν λύσεις και να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει στην υγεία η συχνότερα χρησιμοποιούμενη παράνομη ουσία στην Ευρώπη, είναι εξαιρετικά σημαντικό να κατανοηθεί ο τρόπος και ο λόγος για τον οποίο οι χρήστες κάνναβης μπορεί να αναπτύσσουν προβλήματα».

Μεταξύ 1999 και 2005, ο αριθμός των Ευρωπαίων που ζήτησαν θεραπεία απεξάρτησης από την κάνναβη σχεδόν τριπλασιάστηκε, αν και αυτή η ανοδική τάση φαίνεται πλέον να σταθεροποιείται. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι νέες αιτήσεις για θεραπεία απεξάρτησης από την κάνναβη αυξήθηκαν από 15.439 σε 43.677 και, το 2005, πάνω από το ένα τέταρτο (29%) όλων των νέων αιτήσεων για θεραπεία συνδέονταν με τη χρήση κάνναβης (Διάγραμμα TDI-1, μέρος ii; Κεφάλαιο 3, Διάγραμμα 4).

Παραμένει άγνωστο σε ποιο βαθμό αυτή η αυξημένη ζήτηση προκύπτει από την αύξηση της εντατικής χρήσης του ναρκωτικού και της επακόλουθης ανάγκης για θεραπεία. Και άλλοι παράγοντες ενδέχεται να είναι σημαντικοί, όπως η αύξηση του αριθμού των παραπομπών για θεραπεία από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, η βελτίωση της διαδικασίας αναφοράς ή η δημιουργία νέων υπηρεσιών απεξάρτησης από την κάνναβη.

«Η κατάσταση στην Ευρώπη όσον αφορά την κάνναβη περιπλέκεται επίσης από παράγοντες της αγοράς», αναφέρει η έκθεση. Πάνω από τα μισά κράτη μέλη της ΕΕ αναφέρουν σήμερα σε κάποιο βαθμό εγχώρια παραγωγή κάνναβης. Κάποιες μορφές κάνναβης εγχώριας παραγωγής μπορεί να είναι σχετικά υψηλής δραστηριότητας αλλά ανιχνεύονται δυσκολότερα από την εισαγόμενη ποικιλία, καθώς διακινούνται μέσω συντομότερων καναλιών διακίνησης με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερέστερη η κατάσχεσή τους. Η ανάλυση της αγοράς της κάνναβης θα αποτελέσει μία από τις προτεραιότητες του Οργανισμού το 2008.

Σήμερα, αναπτύσσονται στην Ευρώπη καινοτόμες παρεμβάσεις προκειμένου να καλυφθούν οι πολύ διαφορετικές ανάγκες των χρηστών κάνναβης που κάνουν περιστασιακή, τακτική ή εντατική χρήση (αν και οι έρευνες σε αυτόν τον τομέα εντοπίζονται ως επί το πλείστον στην Αμερική και την Αυστραλία). Οι παρεμβάσεις αυτού του είδους περιλαμβάνουν παρεμβάσεις βασιζόμενες στον Παγκόσμιο Ιστό, οι οποίες επιτρέπουν στους χρήστες να ελέγχουν τα πρότυπα χρήσης που εφαρμόζουν, και αποστολή μηνυμάτων μέσω κινητού τηλεφώνου για την ενημέρωση και την παροχή συμβουλών στους χρήστες. Σχεδόν τα μισά από τα κράτη μέλη της ΕΕ (13 χώρες) αναφέρουν σήμερα την ύπαρξη εξειδικευμένων μονάδων θεραπείας για προβληματικούς χρήστες κάνναβης.

Κοκαΐνη: οι τελευταίες εκτιμήσεις δείχνουν ότι η χρήση της αρχίζει και πάλι να αυξάνεται

Το **ΕΚΠΝΤ** με την παρούσα έκθεση αναθεώρησε την εκτίμησή του για τη χρήση της κοκαΐνης, από 3,5 εκατομμύρια που αναφερόταν στην Ετήσια Έκθεση του 2006, σε περίπου 4,5 εκατομμύρια Ευρωπαίων που εκτιμάται ότι έχουν κάνει χρήση του ναρκωτικού κατά το τελευταίο έτος. Σύμφωνα με τη σημερινή έκθεση: «Η γενική εικόνα σταθεροποίησης της κατάστασης που αναφέρθηκε πέρυσι επίσης αμφισβητείται από τα νέα (ευρωπαϊκά) δεδομένα, τα οποία δείχνουν μια γενική αύξηση της χρήσης».

Παρά τις σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων χωρών, τα νέα στοιχεία επιβεβαιώνουν τη θέση της κοκαΐνης ως διεγερτικής ουσίας πρώτης επιλογής στην Ευρώπη και ως δεύτερης συνηθέστερα χρησιμοποιούμενης παράνομης ουσίας μετά την κάνναβη και μπροστά από την έκσταση και τις αμφεταμίνες. Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι περίπου 12 εκατομμύρια Ευρωπαίοι — 4% των ενηλίκων — έχουν δοκιμάσει κοκαΐνη τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους. Περίπου 2 εκατομμύρια έκαναν χρήση κοκαΐνης κατά τον τελευταίο μήνα, αριθμός υπερδιπλάσιος του αντίστοιχου αριθμού για την έκσταση.

Στους νέους ενήλικες (15–34 ετών), καταγράφηκε αύξηση της χρήσης κοκαΐνης κατά το τελευταίο έτος στις περισσότερες χώρες που υπέβαλαν πρόσφατα ερευνητικά στοιχεία βάσει ερευνών, αν και στις χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα επικράτησης — **Ισπανία** και **Ηνωμένο Βασίλειο** — η αύξηση ήταν σχετικά μικρή, πράγμα που δείχνει ότι ενδέχεται να υπάρχει μια τάση σταθεροποίησης της επικράτησης. Σαφείς αυξήσεις αναφέρθηκαν από τη **Δανία** και την **Ιταλία** (Κεφάλαιο 5, Διάγραμμα 7).

Οι επιπτώσεις της κοκαΐνης στη δημόσια υγεία

Μια ένδειξη του τρόπου με τον οποίο η χρήση κοκαΐνης επηρεάζει τη δημόσια υγεία είναι η αύξηση των αιτήσεων για θεραπεία απεξάρτησης από αυτό το ναρκωτικό. Το 2005, περίπου το ένα τέταρτο (22%) όλων των νέων αιτήσεων για θεραπεία απεξάρτησης στην Ευρώπη σχετιζόνταν με την κοκαΐνη: συνολικά, 33.027 χρήστες, έναντι 12.633 το 1999 (Διάγραμμα TDI-1, μέρος ii). Υψηλά ποσοστά χρηστών κοκαΐνης στα άτομα σε θεραπεία απεξάρτησης αναφέρονται στην **Ισπανία** και τις **Κάτω Χώρες**. Επίσης, η πλειονότητα των αναφορών θεραπείας απεξάρτησης από την κοκαΐνη στην Ευρώπη προέρχεται από τις δύο αυτές χώρες.

Σύμφωνα με την έκθεση, οι υπηρεσίες θεραπείας καλούνται να παράσχουν θεραπεία σε ένα ευρύ φάσμα χρηστών: ενταγμένοι κοινωνικά χρήστες που κάνουν χρήση κοκαΐνης για ψυχαγωγικούς σκοπούς και καταναλώνουν κοκαΐνη σε συνδυασμό με αλκοόλ ή άλλα ναρκωτικά, προβληματικούς χρήστες οπιούχων που κάνουν ενέσιμη χρήση κοκαΐνης και ηρωίνης, αλλά και περιορισμένο αριθμό εξαιρετικά περιθωριοποιημένων χρηστών κρακ. Το 2005 καταγράφηκαν στην Ευρώπη 400 περίπου θάνατοι που συνδέονταν με τη χρήση κοκαΐνης. Ωστόσο, οι συνέπειες που έχει στην υγεία η χρήση αυτού του ναρκωτικού δεν αναγνωρίζονται επαρκώς στα σύγχρονα συστήματα αναφοράς. Το σημερινό *Επιλεγμένο θέμα* «Κοκαΐνη και κρακ: ένα διογκούμενο πρόβλημα δημόσιας υγείας» (βλέπε περίληψη για τον Τύπο) δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό το θέμα.

Ρεκόρ στις κατασχέσεις κοκαΐνης

Άλλοι παράγοντες δείχνουν επίσης μια ανοδική τάση της χρήσης κοκαΐνης, «επιβεβαιώνοντας την αυξανόμενη σημασία της κοκαΐνης στο πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη», όπως αναφέρει η έκθεση. Τόσο ο αριθμός κατασχέσεων όσο και οι ποσότητες κοκαΐνης που κατασχέθηκαν στην Ευρώπη αυξήθηκαν μεταξύ των ετών 2000 και 2005. Το 2005, εκτιμάται ότι πραγματοποιήθηκαν 70.000 κατασχέσεις κοκαΐνης στο πλαίσιο των οποίων κατασχέθηκε η ποσότητα-ρεκόρ των 107 τόνων, ποσότητα κατά 45% μεγαλύτερη από αυτήν που κατασχέθηκε το 2004.

Το κύριο σημείο εισόδου της κοκαΐνης στην Ευρώπη παραμένει η **Ιβηρική Χερσόνησος** και έχουν αυξηθεί σημαντικά τόσο ο αριθμός των κατασχέσεων όσο και οι κατασχεθείσες ποσότητες κοκαΐνης στην **Ισπανία** και την **Πορτογαλία**. Στην **Ισπανία** πραγματοποιήθηκε περίπου το 50% του συνόλου των κατασχέσεων και έχει κατασχεθεί η μεγαλύτερη ποσότητα κοκαΐνης (48,4 τόνοι το 2005, έναντι 33,1 τόνων το 2004). Η **Πορτογαλία** ξεπέρασε τις **Κάτω Χώρες** και κατέχει πλέον τη δεύτερη θέση στις κατασχεθείσες ποσότητες (18,1 τόνοι το 2005, έναντι 7,4 τόνων το 2004) (Πίνακας SZR-10).

Η μεγαλύτερη ποσότητα κοκαΐνης που κατάσχετα στην Ευρώπη προέρχεται από τη **Νότιο Αμερική** είτε μέσω της **Κεντρικής Αμερικής** και της **Καραϊβικής**, ενώ όλο και περισσότερες ποσότητες διακινούνται μέσω των **χωρών της Δυτικής Αφρικής**. Η ΕΕ απαντά στην αλλαγή των οδών διακίνησης βελτιώνοντας το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Ένα παράδειγμα είναι η ίδρυση του Κέντρου Θαλάσσιων Αναλύσεων και Επιχειρήσεων – Ναρκωτικά (*Maritime Analysis and Operations Centre–Narcotics* ή ΜΑΟC-N), τον Σεπτέμβριο του 2007 στην Πορτογαλία, το οποίο είναι ο καρπός της συνεργασίας μεταξύ επτά κρατών μελών της ΕΕ (**Ισπανία, Ιρλανδία, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Ηνωμένο Βασίλειο**) με συμμετοχή της Ευρωπόλ.

Το χρονικό διάστημα 2000–2005, τα αδικήματα που συνδέονται με την κοκαΐνη αυξήθηκαν σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες εκτός της **Γερμανίας**, όπου ο αριθμός τους παρέμεινε σχετικά σταθερός. Ο κοινοτικός μέσος όρος των αδικημάτων αυτών αυξήθηκε κατά 62% την περίοδο αυτή (Κεφάλαιο 1, Διάγραμμα 1).

HIV: θετική η συνολική εκτίμηση, αλλά περίπου 3.500 νέα κρούσματα στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών το 2005

Το 2005 το ποσοστό της μετάδοσης του ιού HIV στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών ήταν χαμηλό στις περισσότερες χώρες της ΕΕ. Αυτή η θετική εικόνα οφείλεται στη μεγαλύτερη διαθεσιμότητα μέτρων πρόληψης, θεραπείας και μείωσης των επιβλαβών συνεπειών και στο γεγονός ότι, σε ορισμένες χώρες, η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών δεν είναι πλέον τόσο διαδεδομένη όσο παλαιότερα. Με την επέκταση των υπηρεσιών οι επιδημίες του ιού HIV που είχαν εμφανισθεί νωρίτερα στην Ευρώπη έχουν σε μεγάλο βαθμό αποφευχθεί.

Σύμφωνα με την έκθεση: «Η κατάσταση στην **Εσθονία**, τη **Λετονία** και τη **Λιθουανία** παραμένει ανησυχητική, αλλά και εδώ η πλειονότητα των πρόσφατων στοιχείων υποδηλώνουν μια σχετική μείωση των νέων μολύνσεων». Ως αποτέλεσμα των χαμηλότερων ποσοστών μετάδοσης, το συνολικό κόστος των μολύνσεων ⁽¹⁾ που οφείλονται στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών είναι πιθανό να μειώνεται, ιδίως στις περιοχές όπου η επικράτηση υπήρξε υψηλή (Διάγραμμα INF-2). Η **Πορτογαλία** αναφέρει το υψηλότερο ποσοστό μετάδοσης του ιού HIV στους χρήστες ναρκωτικών που κάνουν ενέσιμη χρήση σε χώρες της ΕΕ όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (το 2005 διαγνώστηκαν 850 νέα κρούσματα).

Μολονότι η χρήση ενέσιμων ναρκωτικών αποτελεί πλέον λιγότερο σημαντικό τρόπο μετάδοσης του ιού HIV, το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι ευθύνεται για περίπου 3.500 νεοδιαγνωσθείσες περιπτώσεις του ιού στην ΕΕ το 2005. Ο αριθμός αυτός μπορεί να είναι χαμηλός σε σχέση με τα ιστορικά επίπεδα, αλλά εξακολουθεί να αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα για τη δημόσια υγεία. Η έκθεση αναφέρει ότι 100.000 – 200.000 άτομα που έχουν κάνει χρήση ενέσιμων ναρκωτικών έστω και μία φορά στη ζωή τους είναι σήμερα φορείς του ιού HIV.

Ο ιός της ηπατίτιδας C (ιός HCV), ωστόσο, παρουσιάζει υψηλότερο επιπολασμό στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών στην ΕΕ συγκριτικά με τον ιό HIV, ενώ παρουσιάζει και πιο ομοιόμορφη κατανομή. Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι περίπου 1 εκατομμύριο άνθρωποι που έχουν κάνει χρήση ενέσιμων ναρκωτικών έστω και μία φορά

στη ζωή τους έχουν μολυνθεί με τον ιό της ηπατίτιδας C (HCV). Μελέτες που διεξήχθησαν κατά την περίοδο 2004–2005 κατέγραψαν υψηλό συνολικό επιπολασμό του ιού HCV, όπως δείχνει άλλωστε το γεγονός ότι οι περισσότερες χώρες (17) ανέφεραν ποσοστά υψηλότερα του 60% σε μία τουλάχιστον από τις ομάδες χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών που μελετήθηκαν. Σε αντίθεση με την επιτυχία που φαίνεται ότι υπήρξε όσον αφορά την πρόληψη της μετάδοσης του ιού HIV, οι υπηρεσίες πρόληψης και μείωσης των επιβλαβών συνεπειών φαίνεται ότι δεν είναι το ίδιο αποτελεσματικές στην περίπτωση του ιού HCV, της «κρυφής επιδημίας της Ευρώπης».

Η Ευρώπη κινδυνεύει να αποτύχει στους στόχους που έχουν τεθεί για τη μείωση των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά

Η υπερβολική δόση αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες θανάτου των νέων Ευρωπαίων που θα μπορούσε να προληφθεί, αναφέρει το **ΕΚΠΝΤ**. Ωστόσο, τα τελευταία ευρωπαϊκά στοιχεία δείχνουν ότι το ποσοστό των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά είναι από τα υψηλότερα που έχουν παρατηρηθεί ποτέ και παραμένει σταθερό, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε αυτό το ζήτημα από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (Κεφάλαιο 8, Διάγραμμα 13). Η μείωση των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά αποτελεί συγκεκριμένο στόχο του τρέχοντος σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά (2005–2008).

Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι το 2005 σημειώθηκαν στην **ΕΕ** και τη **Νορβηγία** 7.000 – 8.000 θάνατοι οι οποίοι συνδέονταν με τα ναρκωτικά, εκ των οποίων οι περισσότεροι οφείλονταν στη χρήση οπιούχων. Πρόσφατα, καταγράφηκε αύξηση των θανάτων σε πολλές χώρες, με σαφή, άνω του 30% αύξηση στην **Ελλάδα** (2003–2005), την **Αυστρία** (2002–2005), την **Πορτογαλία** (2003–2005) και τη **Φινλανδία** (2002–2004).

Οι θάνατοι που συνδέονται με τα ναρκωτικά στην **ΕΕ** και τη **Νορβηγία** μειώθηκαν κατά 6% το 2001, κατά 14% το 2002 και κατά 5% το 2003 (Κεφάλαιο 8, Διάγραμμα 13), αφού έχει σημειώσει απότομη αύξηση κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και σταθερή αύξηση από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 έως το 2000. Η σημαντική πτωτική τάση του αριθμού των θανάτων που παρατηρήθηκε μεταξύ του 2000 και του 2003 άρχισε να φθίνει σύμφωνα με την περυσινή **Ετήσια έκθεση**, μετά τη μικρή αύξηση που παρατηρήθηκε μεταξύ 2003 και 2004 (Πίνακας DRD-2, μέρος i).

Παρόλο που η κλιμάκωση της χρήσης ηρωίνης και της ενέσιμης χρήσης κατά το παρελθόν συνιστούσαν τα πιθανότερα αίτια της αύξησης των θανάτων από χρήση ναρκωτικών, σήμερα δεν ισχύει κάτι τέτοιο, καθώς η χρήση της ηρωίνης στην Ευρώπη φαίνεται να είναι σταθερή στις περισσότερες χώρες. «Πρέπει να εξετάσουμε επείγοντως γιατί οι θάνατοι που συνδέονται με τα ναρκωτικά διατηρούνται σε τόσο υψηλά επίπεδα», λέει ο **διευθυντής του ΕΚΠΝΤ Wolfgang Götz**. Οι παράγοντες κινδύνου που θα μπορούσαν να επιτείνουν το πρόβλημα είναι η πολλαπλή χρήση ναρκωτικών από χρήστες οπιούχων και η αύξηση της διαθεσιμότητας της ηρωίνης.

Εκτιμάται ότι το 2006 παράχθηκαν 6.610 τόνοι οπίου — 92% στο **Αφγανιστάν**. Η δυνατότητα παραγωγής ηρωίνης παγκοσμίως εκτιμάται σε 606 τόνους το 2006, έναντι 472 τόνων το προηγούμενο έτος (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος, UNODC, 2007). Αν και οι συνέπειες της αύξησης της παραγωγής οπίου σε επίπεδα ρεκόρ δεν είναι ακόμη αισθητές στα ποσοτικά στοιχεία που σχετίζονται με τη χρήση ηρωίνης στην Ευρώπη, η σημερινή έκθεση προειδοποιεί: «Η βιωσιμότητα της γενικά σταθερής ή και βελτιούμενης κατάστασης όσον αφορά τη χρήση ηρωίνης στην Ευρώπη τίθεται υπό αμφισβήτηση δεδομένης της αυξανόμενης παραγωγής οπίου στο Αφγανιστάν».

Μολονότι οι έρευνες δείχνουν ότι η θεραπεία υποκατάστασης μειώνει τον κίνδυνο θανάσιμης λήψης υπερβολικής δόσης, κάθε χρόνο αναφέρονται κάποιοι θάνατοι που συνδέονται με την κατάχρηση φαρμάκων υποκατάστασης. Αρκετές χώρες ανέφεραν την παρουσία του συνθετικού οπιοειδούς μεθαδόνη, σε συνδυασμό με άλλες ψυχοτρόπες ουσίες, σε σημαντικό ποσοστό των θανάτων που συνδέονταν με τα ναρκωτικά. Η παρακολούθηση του αριθμού και των συνθηκών αυτών των θανάτων μπορεί να προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για τη βελτίωση των προγραμμάτων υποκατάστασης και το σχεδιασμό πρωτοβουλιών πρόληψης και μείωσης των επιβλαβών συνεπειών.

Τα μέτρα που μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά και τη θνησιμότητα περιλαμβάνουν: ευκολότερη πρόσβαση σε θεραπεία, στρατηγικές μείωσης των κινδύνων για χρήστες ναρκωτικών που αποφυλακίζονται, μαθήματα πρώτων βοηθειών στους χρήστες ναρκωτικών σχετικά με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και κατάρτιση του θεραπευτικού προσωπικού όσον αφορά την αντιμετώπιση των κινδύνων της πολλαπλής χρήσης ναρκωτικών. Σύμφωνα, όμως, με την έκθεση: «Γενικά εξακολουθεί να μην υπάρχει στην Ευρώπη συνολική προσέγγιση της πρόληψης της λήψης υπερβολικής δόσης».

Ο **Wolfgang Götz** δήλωσε: «Το γεγονός ότι κάθε χρόνο χάνονται πάνω από 7.000 ζωές αποτελεί σαφέστατη ένδειξη ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά στην Ευρώπη όσον αφορά την πρόληψη της υπερβολικής χρήσης. Έχουμε σημειώσει πραγματική πρόοδο όσον αφορά τη μείωση των κρουσμάτων του ιού HIV στους χρήστες ναρκωτικών. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι να συνδυάσουμε την πρόοδο που έχει επιτευχθεί με εξίσου αποτελεσματικές δράσεις, ώστε να μειωθεί ο αριθμός των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Για να γίνει αυτό, απαιτείται καινοτόμο πνεύμα, αποφασιστικότητα και όραμα, καθώς και η δέσμευση των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής ότι θα επενδύσουν σε προγράμματα μείωσης της υπερβολικής χρήσης».

Σημειώσεις: Τα στοιχεία της παρούσας έκθεσης αφορούν το 2005 ή το περασμένο έτος. Τα διαγράμματα και οι πίνακες που αναφέρονται στο παρόν δελτίο περιλαμβάνονται στην έκθεση ή στο *Δελτίο στατιστικών στοιχείων 2007*. Πληροφορίες για όλα τα προϊόντα, υπηρεσίες και εκδηλώσεις που σχετίζονται με την *Ετήσια έκθεση*, αλλά και οι σχετικοί σύνδεσμοι, θα διατίθενται στη διεύθυνση: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2007/annualreport.cfm>

(¹) Σχετικά με το «κόστος των μολύνσεων», βλέπε <http://www.who.int/healthinfo/bod/en/index.html>